

โครงการฝึกอบรม

หลักสูตร “การเพาะและการแปรรูปเห็ดแครง”

๑. หลักการและเหตุผล

“เห็ด” เป็นอาหารชนิดหนึ่งที่นิยมรับประทานกันทั่วไป มนุษย์สามารถเพาะเห็ดเลียนแบบธรรมชาติ จนพัฒนาเป็นการค้าทั่วโลกมีประมาณ ๒๐ ชนิด สำหรับประเทศไทยเห็ดนิยมเพาะเป็นการค้ามีประมาณ ๑๐ ชนิด ได้แก่ เห็ดฟาง เห็ดสกุลนางรม เห็ดหูหนู เห็ดหอม เห็ดแชมปิ๊ญอง เห็ดขอนขาว เห็ดหลินจือ และเห็ดลม เป็นต้น และเห็ดที่กำลังพัฒนาเป็นการค้า เช่น เห็ดเข็มเงิน เข็มทอง เห็ดยานางิ เห็ดหัวลิง เห็ดแครง เห็ดถั่ว (เห็ดโคนน้อย) และเห็ดตีนแรด เป็นต้น

อาชีพการเพาะเห็ดเป็นอาชีพทางการเกษตรอาชีพหนึ่งที่มีความนิยมเพราะสามารถทำเป็นอาชีพเสริมและอาชีพหลักได้นอกจากนั้นการเพาะเห็ดเป็นอาชีพที่ลงทุนต่ำ และให้ผลตอบแทนเร็ว ปัจจุบันการเพาะเห็ดในประเทศไทยมีการเพาะเป็นการค้ามากขึ้นตามลำดับ โดยผลผลิตปี ๒๕๔๔/๒๕๔๕ คาดว่าประมาณ ๑๒๑,๙๐๐ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๕,๔๔๖ ล้านบาท ก่อให้เกิดธุรกิจหมุนเวียนไม่ต่ำกว่า ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งประเทศไทยจัดเป็นประเทศหนึ่งที่มีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเห็ด มีเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลายชนิด เช่น ฟางข้าว ชังข้าวโพดซีลี้อยเปลือกถั่วกากมันสำปะหลัง กากทะเลายปาล์ม ฯลฯ ซึ่งสามารถนำมาเพาะเห็ดได้เป็นอย่างดี จึงเป็นที่เชื่อได้ว่า ถ้าส่งเสริมการเพาะเห็ดอย่างจริงจังแล้วจะสามารถกระจายรายได้สู่ชนบทได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามวัสดุที่ใช้เพาะเห็ดส่วนใหญ่จะใช้ซีลี้อยเป็นหลักโดยเฉพาะซีลี้อยไม้ยางพาราซึ่งเป็นที่ต้องการของธุรกิจเพาะเห็ดเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ซีลี้อยไม้ยางพารามีราคาสูงซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนด้านวัสดุในการเพาะเห็ดเพื่อการค้า นักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการใช้ประโยชน์ซีลี้อยจากไม้สวนป่าเพื่อเป็นวัสดุเพาะเห็ดซึ่งจะมีผลต่อรายได้ของเกษตรกร ผู้ประกอบการเพาะเห็ดและสหกรณ์สวนป่าที่มีการแปรรูปไม้อย่างครบวงจร

นอกจากนั้นหากมีการส่งเสริมการใช้ประโยชน์นี้จากซีลี้อยไม้สวนป่าอย่างจริงจังจะเป็นแนวทางการเพิ่มมูลค่าซีลี้อยไม้สวนป่าให้มีคุณค่าด้านราคา ปัจจุบันแนวโน้มการเกิดภาวะขาดแคลนซีลี้อยไม้ยางพาราได้เริ่มปรากฏขึ้นแล้วในบางฤดู นักวิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัยซีลี้อยจากไม้สวนป่าชนิดต่างๆ เพื่อใช้ทดแทนซีลี้อยไม้ยางพาราในการเพาะเห็ดเพื่อเป็นการลดต้นทุนและใช้ประโยชน์ไม้สวนป่าอย่างคุ้มค่า นอกจากนั้นยังเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร ผู้ประกอบการสวนป่าและเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับประเทศไทยด้วยด้วยโครงการการเพิ่มมูลค่าซีลี้อยไม้สวนป่าเป็นวัสดุเพาะเห็ดเชิงพาณิชย์ เล็งเห็นว่าเพื่อเป็นการนำองค์ความรู้ในงานวิจัยเผยแพร่สู่ผู้สนใจ จึงจัดทำ หลักสูตร “การเพาะและการแปรรูปเห็ดแครง” เพื่อให้ประชาชน เกษตร ผู้ประกอบการ

สวนป่า...

สวนป่า และผู้สนใจทั่วไป นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ประกอบเป็นอาชีพเสริมหรือพัฒนาจนเป็นอาชีพหลักสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและดำเนินรอยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙

๒. วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

๒.๑ เพื่อถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากผลการศึกษาวิจัย และลงมือปฏิบัติด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจของส่วนงานแมลงและจุลชีววิทยาป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ให้เผยแพร่สู่สาธารณะ

๒.๒ เพื่อให้ประชาชน เกษตร ผู้ประกอบการสวนป่า เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ และผู้สนใจทั่วไป ที่เข้าอบรมด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจ นำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพและถ่ายทอดแก่ผู้อื่นต่อไป

๒.๓ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของขี้เลื่อยไม้สวนป่าและใช้ประโยชน์จากไม้เศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกรและชุมชน สร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศสืบไป

๓. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

ประชาชน เกษตรกรผู้ปลูกสวนป่า ผู้ประกอบการสวนป่า และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและส่งเสริมการปลูกสวนป่าทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้สนใจด้านการเพาะเห็ดเศรษฐกิจเพื่อการสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

๔. จำนวนผู้เข้ารับการอบรม

จำนวน ๓๐ คน

๕. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

จำนวน ๔ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน - ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

๖. สถานที่จัดการฝึกอบรม

ณ สถานีวนวัฒนวิจัยประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๗. วิธีดำเนินการฝึกอบรม

๗.๑ ภาคบรรยาย

๗.๒ ภาคปฏิบัติ

๘. วิทยากรในการฝึกอบรม

๘.๑ นักวิทยาศาสตร์ และ ผู้ช่วยนักวิจัย ในสังกัดสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

๘.๒ วิทยากรพิเศษเจ้าของฟาร์มเห็ดของภาคเอกชน

๙. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากงบดำเนินงาน แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผลผลิต บริหารจัดการและพัฒนางานวิจัย กิจกรรมหลักบริหารจัดการและพัฒนางานวิจัย กิจกรรมพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ ในวงเงิน ๒๓๔,๘๐๐ บาท (สองแสนสามหมื่นสี่พันแปดร้อย บาทถ้วน)

๑๐. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ ประชาชน เกษตรกรผู้ประกอบการไม้สวนป่าและสหกรณ์สวนป่าที่มีการแปรรูปไม้ อย่างครบวงจรเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้และเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

๑๐.๒ การเพิ่มมูลค่าขี้เลื่อยไม้สวนป่าเป็นวัสดุเพาะเห็ดเพื่อเป็นการใช้ประโยชน์ไม้สวน ป่าอย่างคุ้มค่า

๑๐.๓ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้จากการเพาะเห็ดเป็นการสร้างรายได้เสริมและ พัฒนาเป็นรายได้หลักในอนาคต เป็นแนวทางการสร้างคนให้อยู่กับป่าอย่างยั่งยืนและดำเนินรอย ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาล ที่ ๙

๑๑. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑๑.๑ ส่วนแมลงและจุลชีววิทยาป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้กรมป่าไม้

๑๑.๒ ส่วนพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

(ลงชื่อ)..... ปิติ กาลิยานนท์ ผู้เขียนโครงการ

(นายปิติ กาลิยานนท์)

นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ

(ลงชื่อ)..... ปิยะ ใจ ผู้เสนอโครงการ

(นายขวัญชัย เจริญกรุง)

นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ทำหน้าที่

ผู้อำนวยการส่วนแมลงและจุลชีววิทยาป่าไม้

(ลงชื่อ)..... [ลายเซ็น] ผู้ตรวจสอบโครงการ

(นายสารโรจน์ วัฒนสุขสกุล)

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ รักษาการไม่ตำแหน่ง

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยและพัฒนาผลผลิตป่าไม้ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

(ลงชื่อ)..... [ลายเซ็น] ผู้อนุมัติโครงการ

(... (นายอรรถพล เจริญชันษา) ...)

รองอธิบดีกรมป่าไม้

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมป่าไม้

กำหนดการฝึกอบรม

หลักสูตร การเพาะและการแปรรูปเห็ดแครงค์

ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน - ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

ณ สถานีวนวัฒนวิจัยประจวบคีรีขันธ์อำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วัน/เวลา	กิจกรรม	วิทยากร
วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐		
๑๕.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.	ลงทะเบียน	เจ้าหน้าที่หน่วยงาน
๑๘.๐๐ - ๑๙.๓๐ น.	รับประทานอาหารเย็น	
วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐		
๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	รับประทานอาหารเช้า	
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน	เจ้าหน้าที่หน่วยงาน
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม	อธิบดีกรมป่าไม้/ผู้แทน
๐๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวเห็ดแครงค์ (รับประทานอาหารว่าง)	นายปิติ กาลธียนันท์
๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	การตลาดการเพาะเลี้ยงเห็ดแครงค์	นางสาวปัทมากรีย์ เขาคารี
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.	การเตรียมอาหารวุ้น การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเห็ด การผลิตหัวเชื้อในเมล็ดข้าวฟ่าง (รับประทานอาหารว่าง)	นางสาวอินทิรา พันธาสู
๑๕.๐๐ - ๑๙.๐๐ น.	รับประทานอาหารเย็น	
วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐		
๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	รับประทานอาหารเช้า	
๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.	การผลิตก้อนเชื้อเห็ด	นายปิติ กาลธียนันท์
๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	ฝึกปฏิบัติการผลิตก้อนเชื้อเห็ด (รับประทานอาหารว่าง)	นางสาวอินทิรา พันธาสู และเจ้าหน้าที่ส่วนแมลง และจุลชีววิทยาป่าไม้
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	การแปรรูปเห็ด	นายปิติ กาลธียนันท์
๑๔.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	ฝึกปฏิบัติ การแปรรูปเห็ด (รับประทานอาหารว่าง)	นายปิติ กาลธียนันท์และ เจ้าหน้าที่ส่วนแมลงและจุล ชีววิทยาป่าไม้
๑๖.๐๐ - ๑๙.๐๐ น.	รับประทานอาหารเย็น	

วัน/เวลา	กิจกรรม	วิทยากร
๑๔.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	ฝึกปฏิบัติ การแปรรูปเห็ด (รับประทานอาหารว่าง)	นายปิติ กาลธียนันท์และ เจ้าหน้าที่ส่วนแมลงและจุล ชีววิทยาป่าไม้
๑๘.๐๐ - ๑๙.๐๐ น.	รับประทานอาหารเย็น	
วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐		
๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	รับประทานอาหารเช้า	
๐๘.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.	ตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการเพาะเห็ดแครง (รับประทานอาหารว่าง)	นายปิติ กาลธียนันท์และ เจ้าหน้าที่ส่วนแมลงและจุล ชีววิทยาป่าไม้
๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	ตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการแปรรูปเห็ด	
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.	สรุปผลการฝึกอบรม (รับประทานอาหารว่าง)	
๑๕.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	ปิดการฝึกอบรม	

หมายเหตุ: กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม